

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/58/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3717207987
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3717207987.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a členiek senátu V. G. Z. a W. W. G. vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti L. M., nar. XX.XX.XXXX, L. M., nar. XX.XX.XXXX a F. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom P. práce, sociálnych vecí a rodiny B. Z., deti rodičov: otca L. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. XX, okres N., t. č. vo výkone trestu O. N., Z. XXXX, N., ČR a matky B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX, o zvýšení výživného, na odvolanie otca rozsudku T. súdu B. Bystrica zo dňa 8. marca 2018, č. k. 3P/51/2017-36, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k maloletému L. zo sumy XX eur mesačne na sumu 85 eur mesačne, k maloletému L. zo sumy 30 eur mesačne na sumu 80 eur mesačne a k maloletej F. zo sumy 30 eur mesačne na sumu 75 eur mesačne, ktoré zvýšené výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí, od 04.09.2017. Zameškané výživné za obdobie od 04.09.2017 do 31.03.2018 na maloletého L. vo výške 379,50 eur, L. vo výške 345 eur a F. vo výške 310,50 eur, povolil otcovi splácať v pravidelných mesačných splátkach po 10 eur mesačne na každé dieťa, spolu s bežným výživným až do úplného zaplatenia s tým, že prvá splátka zameškaného výživného je zročná v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom rozsudok nadobudne právoplatnosť, pričom omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo zvyšku návrh matky zamietol. Týmto rozhodnutím zmenil rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica, č. k. 7C/88/2010-10 zo dňa 28.06.2010, v časti o výživnom. Vzájomný návrh otca na zrušenie výživného zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 62 ods. 1 - 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že rodičia maloletých detí nie sú manželia a nebývajú v spoločnej domácnosti. Naposledy bolo o výživnom na maloleté deti rozhodované v rámci rozvodového konania, kde súd rozsudkom č. k. 7C/88/2010-10 zo dňa 28.06.2010, právoplatným dňa 14.07.2010 okrem iného schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa otec zaviazal prispievať na výživu maloletých detí, na každé po 30 eur mesačne. Súd prvej inštancie považoval za nesporné, že od tejto doby sa podstatne zmenili pomery na strane maloletých detí, a to prirodzeným plynutím času - tieto sú skoro o 7 rokov staršie a vyspelejšie - kým v čase poslednej úpravy výživného maloletý L. mal 7 rokov, maloletý L. 5 rokov a maloletá F. 4 roky, v súčasnosti všetky 3 deti sú školopovinné, navštevujú 2. stupeň základnej školy, čím sa matke zvýšili výdavky v súvislosti s výživou, ošatením, obuvou, hygienickými prostriedkami, so zdravotnou starostlivosťou a školskými pomôckami. Rovnako aj na strane rodičov došlo od ostatnej úpravy výživného k podstatnej zmene pomerov. V čase rozvodu rodičia s deťmi žili v

spoločnej domácnosti, otec dosahoval príjem cca 400 eur, mal ďalšie 2 vyživovacie povinnosti, spolu vo výške 66,38 eur mesačne. Matka bola nezamestnaná, bez príjmu a bez ďalšej vyživovacej povinnosti. V súčasnosti je otec od 05.02.2017 vo výkone trestu odňatia slobody pre neplatenie výživného a ublíženie na zdraví, pričom mu ubudli dve vyživovacie povinnosti. Matka je od 18.09.2017 zamestnaná s priemerným mesačným príjmom 525,78 eur (pred nástupom do zamestnania bola na rodičovskej dovolenke) a pribudla jej vyživovacia povinnosť k maloletému X.. Pri stanovení výšky výživného súd prvej inštancie zobral do úvahy na jednej strane to, že matka je v súčasnosti zamestnaná, a teda aj ona má podľa svojich možností a schopností povinnosť podieľať sa na uhrádzaní hmotných potrieb maloletých detí (ktorá si však na rozdiel od otca túto povinnosť plní), na strane druhej súd prvej inštancie prihliadol i na rozsah osobnej starostlivosti matky o deti, keď o deti sa stará výlučne ona, pretože otec sa o deti už dlhodobo vôbec nezaujíma. Otec dieťaťa je vo výkone trestu odňatia slobody, kde je síce nezaradený do práce a jeho jediným príjmom je vreckové 100 Kč; napriek tomu súd prvej inštancie prihliadal na to, že tento si dlhodobo, niekoľko rokov, vyživovaciu povinnosť neplnil, o deti sa nezaujímal, ani pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody výživné dobrovoľne neplatil, na základe čoho je matke vyplácané náhradné výživné. Doposiaľ určené výživné už dlhodobo nezodpovedalo všetkým odôvodneným výdavkom maloletých detí. Okolnosť, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody, nemôže byť podľa názoru súdu prvej inštancie na ujmu maloletých detí, a ani takou okolnosťou, pre ktorú by súd nezvýšil výživné. V konaní neboli preukázané žiadne zdravotné prekážky na strane otca, ktoré by mu napriek výkonu trestu odňatia slobody bránili pracovať a dosahovať príjem, z ktorého by mohol plniť vyživovaciu povinnosť na maloleté deti v potrebnom rozsahu. V zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine veta druhá, je nutné prihliadať i na to, že okolnosť, že sa otec t. č. nachádza vo výkone trestu odňatia slobody si zapríčinil sám, v dôsledku vlastného protiprávneho konania, ktorá okolnosť nemôže byť dôvodom na to, aby boli upreté práva maloletých detí na výživné. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, súd prvej inštancie rozhodol o zvýšení výživného. Vo zvyšnej časti návrh matky zamietol a vzhľadom k tomu, že rozhodol o zvýšení výživného, zamietol i návrh otca na zrušenie výživného. Za súčasnej platnej a účinnej právnej úpravy nie je možné zrušiť vyživovaciu povinnosť rodiča k dieťaťu za predpokladu, že toto nie je schopné samé sa živiť, a to s poukazom na § 62 ods. 1, 3 Zákona o rodine. Z dôvodu zvýšenia výživného od 04.09.2017 vzniklo otcovi zameškané výživné za obdobie od 04.09.2017 do 31.03.2018 na maloletého L. vo výške 379,50 eur, na maloletého L. vo výške 345 eur a na maloletú F. vo výške 310,50 eur ktoré je otec povinný splácať v pravidelných mesačných splátkach po 10 eur na každé dieťa, za podmienok uvedených vo výrokovej časti rozhodnutia. Týmto rozsudkom súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 7C/88/2010-10 zo dňa 28.06.2010, v časti o výživnom na maloleté deti. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletých detí, ktorý nesúhlasil so zvýšením vyživovacej povinnosti, z určením zameškaného výživného, ako aj so zamietnutím jeho návrhu na zrušenie výživného. V podanom odvolaní poukazoval na finančné a majetkové pomery s tým, že je nemajetný, bez finančných prostriedkov, momentálne vo výkone trestu odňatia slobody a bez zamestnania. Mal za to, že jeho záznam v registri trestov výrazne zníži jeho pracovné, osobné a spoločenské uplatnenie, v dôsledku čoho nebude môcť platiť výživné v stanovenej výške. Mal za to, že výška výživného by mala byť v súlade s jeho možnosťami, z ktorého dôvodu nesúhlasil ani so zamietnutím jeho návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti. Rovnako nesúhlasil ani s povinnosťou splácať zameškané výživné, tak ako rozhodol súd prvej inštancie s poukazom na jeho súčasný stav počas výkonu trestu. Za nepravdivé považoval tvrdenie matky o finančných prostriedkoch získaných z dedičského konania po starej matke a jej tvrdenie, že nemá o deti záujem.

3. Matka v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu otca navrhovala rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Podľa jej názoru, sa otec dostal do zlej finančnej situácie a aj do výkonu trestu sám nezodpovedným správaním a nerešpektovaním povinností. Uviedla, že jej priemerný mesačný zárobok je 530 eur a po odrátaní všetkých potrieb nedokáže všetko plnohodnotne finančne pokryť, preto jej s nákupmi potravín pomáha priateľ. Čo sa týka dedičského konania, ktoré prebehlo v roku 2013 uviedla, že s vyživovacou povinnosťou to nijako nesúvisí. Ďalej uviedla, že deti s otcom nechcú byť v kontakte a majú s ním zlé spomienky.

4. Otec v písomnom vyjadrení k vyjadreniu matky trval na znížení jeho vyživovacej povinnosti voči maloletým. Uviedol, že bol zaradený do práce, jeho príjem je 5.500 Kč. Žiadal, aby výška výživného bola upravená podľa výšky jeho príjmov tak, aby mu nenarastali ďalšie dlhy na výživnom. S vyjadrením matky nesúhlasil. Dôvodil že matka trpí duševnou poruchou. V minulosti pri jej hospitalizácii sa o deti

riadne staral, avšak po jej prepustení z nemocnice začala maloletých proti otcovi zastrašovať. Uviedol, že počas spoločného bývania financoval rekonštrukcie súvisiace s domom.

5. Matka v ďalšom písomnom vyjadrení uviedla, že tvrdenia otca sú nepravdivé. Otec bol viackrát súdne trestaný a vyživovaciu povinnosť si nikdy neplnil.

6. Krajský súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zák. č. 161/2015 Z.z. - Civilný mimosporový poriadok (ďalej len "CMP"), bez nariadenia pojednávania podľa § 385 zák. č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

7. Rozsudok súdu prvej inštancie nebol odvolaním spochybnený vo výroku, ktorým bol návrh matky vo zvyšku zamietnutý, v tomto výroku nadobudol právoplatnosť a odvolací súd sa ho nedotýkal.

8. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné sa samé živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine).

9. Rozhodnutie o výživnom nie je rozhodnutím nemenným. Priznané výživné možno v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť v prípade, ak sa menia pomery. Citované zákonné ustanovenie vychádza z predpokladu, že výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď súd rozhoduje o výživnom. Plynutím času však môže nastať zmena pomerov, ako na strane maloletých detí, a to v dôsledku pribúdajúceho veku, nárastom ich odôvodnených potrieb, nákladov na štúdium, tak aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením ich príjmu, prípadne pribudnutím alebo odbudnutím ich vyživovacích povinností.

10. Okresný súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením správne postupoval, keď zameral svoje dokazovanie na to, či došlo k zmene pomerov, ktorá je dôvodom na zvýšenie výživného. V danom prípade z obsahu spisu vyplýva, že posledná úprava výživného zo strany otca pre maloleté deti L., L. a F. bola vykonaná rozsudkom tamojšieho súdu zo dňa 28.06.2010 č.k. 7C/88/2010-10, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej maloleté deti boli zverené na čas po rozvode do starostlivosti matky a otec sa zaviazal prispievať na ich výživu sumou 30 eur mesačne na každé dieťa od právoplatnosti rozsudku. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie v tomto konaní maloletý L. navštevoval 8. ročník základnej školy, maloletý L. 6. ročník základnej školy a maloletá F. 5. ročník základnej školy, čím nepochybne vzrástli ich odôvodnené náklady. G. skutočnosti otec v podstate vo svojom odvolaní nespochybnil, tvrdil však, že nemá príjem a preto nie sú splnené predpoklady pre zvýšenie výživného.

11. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj pomermi toho, kto má výživné platiť, t.j. otca maloletých detí. V čase predchádzajúceho rozhodnutia otcov mesačný príjem predstavoval 400 eur a mal ďalšie 2 vyživovacie povinnosti, spolu vo výške 66,38 eur. V súčasnosti je otec od 05.02.2017 vo výkone trestu odňatia slobody pre neplatenie výživného a ublíženie na zdraví, pričom mu odbudli 2 vyživovacie povinnosti. Vyučený je ako murár.

12. K zmene pomerov došlo i na strane matky maloletých detí, ktorá bola v čase predchádzajúcej úpravy výživného nezamestnaná, evidovaná na úrade práce, soc. vecí a rodiny bez nároku na hmotné zabezpečenie. V súčasnej dobe je zamestnaná s priemerným zárobkom 525,78 eur. Pribudla jej ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletému X. O., nar. XX.XX.XXXX.

13. V súlade so zisteným skutkovým stavom odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie dôvodne zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloleté deti a to na mal. L. z 30 eur na 85 eur mesačne, na mal. L. z 30 eur na 80 eur mesačne a na mal. F. z 30 eur na 75 eur mesačne a vo zvyšku návrh matky (matka sa domáhala zvýšenia výživného na 85 eur mesačne na každé dieťa), tento návrh zamietol a rovnako nepovažoval za dôvodný aj vzájomný návrh otca na zrušenie výživného. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že na strane maloletých detí nastala zmena pomerov spočívajúca predovšetkým

v plynutí času, keď maloleté deti sú o 8 rokov od predchádzajúcej úpravy výživného staršie, čím sa nepochybne zvýšili ich odôvodnené náklady. Tieto náklady predovšetkým súvisia s ich vekom, výživou, ošatením, obuvou, hygienickými prostriedkami, zdravotným stavom, ako aj mimoškolskými aktivitami (mal. L. navštevuje základnú umeleckú školu, má problémy s očami, mal. F. navštevuje rovnako umeleckú školu). Zmena pomerov nastala na strane matky maloletých detí, ktorej sa zvýšil príjem, avšak pribudla jej ďalšia vyživovacia povinnosť. Jej vyživovacia povinnosť k maloletým deťom je plnená predovšetkým osobnou starostlivosťou o maloleté deti (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine), pričom nepochybne prispieva na uspokojovanie nákladov i finančne, nakoľko ich odôvodnené náklady nie sú hrazené otcom, ktorý si vyživovaciu povinnosť neplní. K zmene pomerov došlo aj na strane otca, ktorý je toho času vo výkone trestu odňatia slobody, kde už je aj pracovne zaradený, odbudli mu 2 vyživovacie povinnosti. Pokiaľ však povinný (otec) nemá dostatočný príjem na plnenie si vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, je povinnosťou súdu skúmať dôvody takéhoto stavu. Súd prvej inštancie správne v tomto smere postupoval.

14. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že pokiaľ sa rodič svojím zavineným konaním - neplnením si vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom, pre ktoré mu bol uložený trest odňatia slobody zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ľarchu detí, ktoré podľa čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd majú základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Dieťa nemôže trpieť za to, že rodič úmyselným konaním zbavil sa objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.